כיתה י' | תנ"ך | שיעור 3 מתוך 7 | 45 דק' | שמות ט, א-לה

ממלכתי: סיפור המכות ויציאת מצרים (שמות ז-יג) נלמד בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.

דבר, שחין וברד: "ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים"

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יתארו את מכות הדבר, השחין והברד ואת ההבדלה בין ישראל למצרים (ט, א-לה)
- התלמידים ינתחו את הודאת פרעה "ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים" (ט, כז) ואת חזרתו ממנה (ט, לד), בעזרת הרשב"ם ואור החיים
- התלמידים ידונו בהבדל בין חרטה רגעית לבין תשובה אמיתית, ובבחירה של "הירא את דבר ה'" מעבדי פרעה (ט, כ-כא)

❓ השאלה הגדולה של השיעור

מה ההבדל בין "חטאתי" שנאמר בשעת פחד לבין שינוי אמיתי?

בזמן הברד פרעה אומר לראשונה: "חָטָאתִי הַפָּעַם: ה', הַצַּדִּיק, וַאֲנִי וְעַמִּי, הָרְשָׁעִים" (ט, כז). אבל ברגע שהברד נפסק: "וַיֹּסֶף לַחֲטֹא; וַיַּכְבֵּד לִבּוֹ, הוּא וַעֲבָדָיו" (ט, לד). האם ההודאה הייתה אמיתית?

🧪 פתיחה

מציגים שני משפטים: "אני מצטער שנתפסתי" ו"אני מצטער על מה שעשיתי". שואלים: מה ההבדל? איך אפשר לדעת איזה מהם אדם מתכוון? היום נבדוק את ה"חטאתי" של פרעה.

📖 הסבר למורה

פרק ט משלים את הקבוצה השנייה של המכות (דבר, שחין) ופותח את השלישית (ברד). בדבר ממשיכה ההבדלה: "וְלֹא יָמוּת מִכָּל־לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, דָּבָר" (ט, ד), ופרעה אפילו שולח לבדוק: "וְהִנֵּה לֹא־מֵת מִמִּקְנֵה יִשְׂרָאֵל, עַד־אֶחָד", ובכל זאת לבו כבד. בשחין כבר "וְלֹא־יָכְלוּ הַחַרְטֻמִּים, לַעֲמֹד לִפְנֵי מֹשֶׁה – מִפְּנֵי הַשְּׁחִין" (ט, יא): הם נעלמים מהסיפור.

בשחין מופיע לראשונה "וַיְחַזֵּק ה' אֶת־לֵב פַּרְעֹה" (ט, יב). הרמב"ן מציע שעד עכשיו החרטומים חיזקו את לבו, ועכשיו "אֵין עוֹזֵר לוֹ וְאֵין סוֹמֵךְ בְּאֵוַלְתּוֹ". זו נקודת מפנה בשאלת הקשיית הלב שפתחנו בה בשיעור הראשון.

הברד מוצג בנאום ארוך ומאיים (יג-יט): "בַּעֲבוּר תֵּדַע, כִּי אֵין כָּמֹנִי בְּכָל־הָאָרֶץ". אבל יש בו גם חסד: ה' מזהיר להכניס את המקנה מהשדה. כאן מופיעה בחירה בתוך מצרים: "הַיָּרֵא אֶת־דְּבַר ה', מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה –

הֵנִיס אֶת־עֲבָדָיו וְאֶת־מִקְנֵהוּ, אֶל־הַבָּתִּים", "וַאֲשֶׁר לֹא־שָׂם לִבּוֹ, אֶל־דְּבַר ה' – וַיַּעֲזֹב". לא כל המצרים זהים.

הודאת פרעה (כז) היא הראשונה שבה הוא אומר "חטאתי". הרמב"ן מבאר: "הַפַּעַם אוֹדֶה לַה' כִּי חָטָאתִי לוֹ". משה עונה בפכחון: "יָדַעְתִּי – כִּי טֶרֶם תִּירָאוּן, מִפְּנֵי ה' אֱלֹהִים". הרשב"ם מסביר שמכאן ואילך פרעה נחשב חוטא במזיד, כי עכשיו הוא יודע. ואור החיים מדגיש שפרעה "לֹא עָמַד בִּתְשׁוּבָתוֹ" אפילו זמן קצר.

📜 הפסוקים (מכון ממרא, נוסח מנוקד)

שמות פרק ט, פסוקים א-יב

(א) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה, בֹּא אֶל־פַּרְעֹה; וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו, כֹּה־אָמַר ה' אֱלֹהֵי הָעִבְרִים, שַׁלַּח אֶת־עַמִּי, וְיַעַבְדֻנִי.

(ב) כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה, לְשַׁלֵּחַ, וְעוֹדְךָ, מַחֲזִיק בָּם.

(ג) הִנֵּה יַד־ה' הוֹיָה, בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, בַּסּוּסִים בַּחֲמֹרִים בַּגְּמַלִּים, בַּבָּקָר וּבַצֹּאן – דֶּבֶר, כָּבֵד מְאֹד.

(ד) וְהִפְלָה ה' – בֵּין מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל, וּבֵין מִקְנֵה מִצְרָיִם; וְלֹא יָמוּת מִכָּל־לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, דָּבָר.

(ה) וַיָּשֶׂם ה', מוֹעֵד לֵאמֹר: מָחָר, יַעֲשֶׂה ה' הַדָּבָר הַזֶּה – בָּאָרֶץ.

(ו) וַיַּעַשׂ ה' אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה, מִמָּחֳרָת, וַיָּמָת, כֹּל מִקְנֵה מִצְרָיִם; וּמִמִּקְנֵה בְנֵי־יִשְׂרָאֵל, לֹא־מֵת אֶחָד.

(ז) וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה – וְהִנֵּה לֹא־מֵת מִמִּקְנֵה יִשְׂרָאֵל, עַד־אֶחָד; וַיִּכְבַּד לֵב פַּרְעֹה, וְלֹא שִׁלַּח אֶת־הָעָם.

(ח) וַיֹּאמֶר ה', אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן, קְחוּ לָכֶם מְלֹא חָפְנֵיכֶם, פִּיחַ כִּבְשָׁן; וְזָרְקוֹ מֹשֶׁה הַשָּׁמַיְמָה, לְעֵינֵי פַּרְעֹה.

(ט) וְהָיָה לְאָבָק, עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם; וְהָיָה עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה, לִשְׁחִין פֹּרֵחַ אֲבַעְבֻּעֹת – בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם.

(י) וַיִּקְחוּ אֶת־פִּיחַ הַכִּבְשָׁן, וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי פַּרְעֹה, וַיִּזְרֹק אֹתוֹ מֹשֶׁה, הַשָּׁמָיְמָה; וַיְהִי, שְׁחִין אֲבַעְבֻּעֹת, פֹּרֵחַ, בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה.

(יא) וְלֹא־יָכְלוּ הַחַרְטֻמִּים, לַעֲמֹד לִפְנֵי מֹשֶׁה – מִפְּנֵי הַשְּׁחִין: כִּי־הָיָה הַשְּׁחִין, בַּחַרְטֻמִּם וּבְכָל־מִצְרָיִם.

(יב) וַיְחַזֵּק ה' אֶת־לֵב פַּרְעֹה, וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם: כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה', אֶל־מֹשֶׁה.

שמות פרק ט, פסוקים יג-לה

(יג) וַיֹּאמֶר ה׳, אֶל־מֹשֶׁה, הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר, וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פַּרְעֹה; וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, כֹּה־אָמַר ה׳ אֱלֹהֵי הָעִבְרִים, שַׁלַּח אֶת־עַמִּי, וְיַעַבְדֻנִי.

(יד) כִּי בַּפַּעַם הַזֹּאת, אֲנִי שֹׁלֵחַ אֶת־כָּל־מַגֵּפֹתַי אֶל־לִבְּךָ, וּבַעֲבָדֶיךָ, וּבְעַמֶּךָ – בַּעֲבוּר תֵּדַע, כִּי אֵין כָּמֹנִי בְּכָל־הָאָרֶץ.

(טו) כִּי עַתָּה שָׁלַחְתִּי אֶת־יָדִי, וָאַךְ אוֹתְךָ וְאֶת־עַמְּךָ בַּדָּבֶר; וַתִּכָּחֵד, מִן־הָאָרֶץ.

(טז) וְאוּלָם, בַּעֲבוּר זֹאת הֶעֱמַדְתִּיךָ, בַּעֲבוּר, הַרְאֹתְךָ אֶת־כֹּחִי; וּלְמַעַן סַפֵּר שְׁמִי, בְּכָל־הָאָרֶץ.

(יז) עוֹדְךָ, מִסְתּוֹלֵל בְּעַמִּי, לְבִלְתִּי, שַׁלְּחָם.

(יח) הִנְנִי מַמְטִיר כָּעֵת מָחָר, בָּרָד כָּבֵד מְאֹד, אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כָמֹהוּ בְּמִצְרַיִם, לְמִן־הַיּוֹם הִוָּסְדָה וְעַד־עָתָּה.

(יט) וְעַתָּה, שְׁלַח הָעֵז אֶת־מִקְנְךָ, וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לְךָ, בַּשָּׂדֶה: כָּל־הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־יִמָּצֵא בַשָּׂדֶה, וְלֹא יֵאָסֵף הַבַּיְתָה – וְיָרַד עֲלֵהֶם הַבָּרָד, וָמֵתוּ.

(כ) הַיָּרֵא אֶת־דְּבַר ה׳, מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה – הֵנִיס אֶת־עֲבָדָיו וְאֶת־מִקְנֵהוּ, אֶל־הַבָּתִּים.

(כא) וַאֲשֶׁר לֹא־שָׂם לִבּוֹ, אֶל־דְּבַר ה׳ – וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲבָדָיו וְאֶת־מִקְנֵהוּ, בַּשָּׂדֶה.

(כב) וַיֹּאמֶר ה׳ אֶל־מֹשֶׁה, נְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם, וִיהִי בָרָד, בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם: עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה, וְעַל כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה – בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם.

(כג) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּהוּ, עַל־הַשָּׁמַיִם, וַה׳ נָתַן קֹלֹת וּבָרָד, וַתְּהַלֵּךְ אֵשׁ אָרְצָה; וַיַּמְטֵר ה׳ בָּרָד, עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם.

(כד) וַיְהִי בָרָד – וְאֵשׁ, מִתְלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד: כָּבֵד מְאֹד – אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כָמֹהוּ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם, מֵאָז הָיְתָה לְגוֹי.

(כה) וַיַּךְ הַבָּרָד בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם, אֵת כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, מֵאָדָם, וְעַד־בְּהֵמָה; וְאֵת כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרָד, וְאֶת־כָּל־עֵץ הַשָּׂדֶה שִׁבֵּר.

(כו) רַק בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן, אֲשֶׁר־שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – לֹא הָיָה, בָּרָד.

(כז) וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה, וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן, וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם, חָטָאתִי הַפָּעַם: ה׳, הַצַּדִּיק, וַאֲנִי וְעַמִּי, הָרְשָׁעִים.

(כח) הַעְתִּירוּ, אֶל־ה׳, וְרַב, מִהְיֹת קֹלֹת אֱלֹהִים וּבָרָד; וַאֲשַׁלְּחָה אֶתְכֶם, וְלֹא תֹסִפוּן לַעֲמֹד.

(כט) וַיֹּאמֶר אֵלָיו, מֹשֶׁה, כְּצֵאתִי אֶת־הָעִיר, אֶפְרֹשׂ אֶת־כַּפַּי אֶל־ה׳; הַקֹּלוֹת יֶחְדָּלוּן, וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה־עוֹד, לְמַעַן תֵּדַע, כִּי לַה׳ הָאָרֶץ.

(ל) וְאַתָּה, וַעֲבָדֶיךָ: יָדַעְתִּי – כִּי טֶרֶם תִּירְאוּן, מִפְּנֵי ה' אֱלֹהִים.

(לא) וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְּׂעֹרָה, נֻכָּתָה: כִּי הַשְּׂעֹרָה אָבִיב, וְהַפִּשְׁתָּה גִּבְעֹל.

(לב) וְהַחִטָּה וְהַכֻּסֶּמֶת, לֹא נֻכּוּ: כִּי אֲפִילֹת, הֵנָּה.

(לג) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעִם פַּרְעֹה, אֶת־הָעִיר, וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו, אֶל־ה'; וַיַּחְדְּלוּ הַקֹּלוֹת וְהַבָּרָד, וּמָטָר לֹא־נִתַּךְ אָרְצָה.

(לד) וַיַּרְא פַּרְעֹה, כִּי־חָדַל הַמָּטָר וְהַבָּרָד וְהַקֹּלֹת – וַיֹּסֶף לַחֲטֹא; וַיַּכְבֵּד לִבּוֹ, הוּא וַעֲבָדָיו.

(לה) וַיֶּחֱזַק לֵב פַּרְעֹה, וְלֹא שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה', בְּיַד־מֹשֶׁה.

שם ה' מובא בכתיב ה'. הפסוקים המלאים בקישורים למטה.

⚖️ כתוב / מפרשים

בצד אחד מה שכתוב בפסוק, ובצד השני פירוש. הפירוש הוא דרך אחת להבין, לא חלק מהפסוק.

📜 **כתוב:** "וַיְחַזֵּק ה' אֶת־לֵב פַּרְעֹה" (שמות ט, יב)

💭 **מפרשים:** רמב"ן: אולי בתחילה החרטומים חיזקו את לבו, "וְעַתָּה לֹא בָּאוּ לְפָנָיו, וְאֵין עוֹזֵר לוֹ וְאֵין סוֹמֵךְ בְּאִוַּלְתּוֹ".

📜 **כתוב:** "חָטָאתִי הַפָּעַם: ה', הַצַּדִּיק, וַאֲנִי וְעַמִּי, הָרְשָׁעִים" (שמות ט, כז)

💭 **מפרשים:** רשב"ם (ט, לד): "עד עתה לא נתכוון לחטוא במזיד", אבל מאז שהודה, חזרתו היא חטא בידיעה.

📜 **כתוב:** "וַיַּרְא פַּרְעֹה, כִּי־חָדַל הַמָּטָר וְהַבָּרָד וְהַקֹּלֹת – וַיֹּסֶף לַחֲטֹא" (שמות ט, לד)

💭 **מפרשים:** אור החיים: "שֶׁלֹּא עָמַד בִּתְשׁוּבָתוֹ שֶׁאָמַר "ה' הַצַּדִּיק" אפילו זמן מועט, "אֶלָּא תֵּכֶף וּמִיָּד" חזר לחטוא.

👩‍🏫 מהלך השיעור (45 דקות)

חומרים: תנ"ך (או דף הפסוקים מהעמוד הזה), מצגת, דף עבודה, לוח

1. פתיחה: "מצטער שנתפסתי" או "מצטער על מה שעשיתי" (4 דקות)
2. קריאה מודרכת: דבר ושחין (א-יב), "ויחזק ה'" לראשונה (8 דקות)
3. נאום הברד והבחירה של "הירא את דבר ה'" (יג-כו), עבודה בזוגות (11 דקות)
4. הודאת פרעה ותשובת משה (כז-לה) עם הרשב"ם ואור החיים (12 דקות)
5. דיון: חרטה ותשובה (5 דקות)

6. סיכום וכרטיס יציאה (5 דקות)

💬 שאלות לדיון

הבנה (מה כתוב?)

1. מה עשה פרעה כדי לבדוק את מכת הדבר (ט, ז), ומה גילה?
2. מה עשו "הירא את דבר ה'" ו"אשר לא שם לבו" לפני הברד (ט, כ-כא)?

פרשנות (מה זה אומר?)

1. למה משה אומר "ידעתי כי טרם תיראון" (ט, ל) אם פרעה בדיוק אמר "חטאתי"?
2. מה המשמעות של כך שהחרטומים "לא יכלו לעמד" (ט, יא) ונעלמים מהסיפור?

הערכה (מה דעתי?)

1. איך אפשר לדעת אם התנצלות היא אמיתית?
2. לפי הפרק, גם בתוך מצרים היו אנשים שבחרו אחרת. מה זה מלמד על אחריות של יחיד בתוך חברה שטועה?

🏁 סיכום השיעור

בפרק ט המכות פוגעות ברכוש ובגוף, והחרטומים נעלמים. לראשונה כתוב "ויחזק ה'", ולראשונה פרעה אומר "חטאתי". אבל כשהברד נפסק הוא חוזר בו, ומכאן הפרשנים רואים בו חוטא במזיד. מול פרעה עומדים מצרים "יראי דבר ה'" שבחרו אחרת.

🎟️ כרטיס יציאה (2 דקות)

כל תלמיד משלים: "הודאה אמיתית היא הודאה ש_____".

🧭 התאמה לפי זרם

השיעור מתאים לשני הזרמים. ההבדל בדגשים:

ממלכתי

- ניתוח ספרותי: התפתחות דמות החרטומים (מחקים, מודים, נעלמים) ודמות פרעה (מתעלם, מתמקח, מודה וחוזר).
- הנאום שלפני הברד (יג-יט) כטקסט רטורי: איום, הסבר למטרת המכות ואזהרה רחמנית.
- דיון ערכי: "חרטת לחץ" מול שינוי אמיתי; התנצלות ציבורית של מנהיג.
- אחריות אישית בתוך חברה: עבדי פרעה שבחרו להאמין לאזהרה (ט, כ).

ממלכתי-דתי (חמ"ד)

- רמב"ן (ט, כז): "שֶׁמָּרַדְנוּ בִּדְבָרוֹ מֵאָז וְעַד עָתָּה": ההודאה כהכרה בצדק ה'; השוואה להלכות תשובה (וידוי, חרטה וקבלה לעתיד).
- רשב"ם ואור החיים (ט, לד): חטא במזיד אחרי הודאה, ו"לא עמד בתשובתו".
- ספורנו (ט, טז): המכות באו "כְּדֵי שֶׁתַּחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה": גם אז הדלת פתוחה.
- רש"י (ט, יד): "שֶׁמַּכַּת בְּכוֹרוֹת שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַמַּכּוֹת": הכנה לשיא המכות.

💡 הערות למורה

זה מקום טוב לחבר לשיעור הראשון ביחידה ולבדוק שוב את שאלת הקשיית הלב: מכאן והלאה כתוב בעיקר "ויחזק ה'". מומלץ לא לבקש מהתלמידים דוגמאות אישיות להתנצלות; עדיף לדון בדוגמאות מספרות או מהחדשות. למתקשים: דף עם תמיכה.

📝 בדף העבודה

טבלת שלוש המכות, "ויחזק ה'" לפי הרמב"ן, הבחירה של עבדי פרעה, הודאת פרעה וחזרתו, שאלה בסגנון בגרות ומחוון. יש גם גרסה עם תמיכה.

מקורות

- שמות ט (מכון ממרא)
- רמב"ן על שמות ט, יב (ספריא)
- רמב"ן על שמות ט, כז (ספריא)
- רשב"ם על שמות ט, לד (ספריא)
- אור החיים על שמות ט, לד (ספריא)
- ספורנו על שמות ט, טז (ספריא)
- רש"י על שמות ט, יד (ספריא)

מחוון: דבר, שחין וברד: "ה׳ הצדיק ואני ועמי הרשעים"

1. דבר: במקנה בשדה; "לֹא־מֵת מִמִּקְנֵה יִשְׂרָאֵל, עַד־אֶחָד"; "וַיִּכְבַּד לֵב פַּרְעֹה". שחין: באדם ובבהמה; "וְלֹא־יָכְלוּ הַחַרְטֻמִּים, לַעֲמֹד לִפְנֵי מֹשֶׁה"; "וַיְחַזֵּק ה׳ אֶת־לֵב פַּרְעֹה". ברד: באדם, בבהמה ובצמחים; "רַק בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן... לא היה ברד"; פרעה מודה ואחר כך "וַיֹּסֶף לַחֲטֹא".
2. הרמב"ן: אולי עד עכשיו החרטומים עודדו את פרעה, ועכשיו כשהם נעלמו "אֵין עוֹזֵר לוֹ", ולכן ה׳ הוא שמחזק את לבו.
3. הירא הכניס את עבדיו ומקנהו לבתים; מי שלא שם לב השאיר אותם בשדה. לא כל המצרים זהים: יש מי שמקשיב לאזהרה, ולכל אחד יש בחירה.
4. "חָטָאתִי הַפָּעַם: ה׳, הַצַּדִּיק, וַאֲנִי וְעַמִּי, הָרְשָׁעִים". החידוש: לראשונה פרעה מודה בחטא ומכיר בצדק ה׳, ולא רק מבקש שהמכה תסור.
5. משה יודע שההודאה באה מפחד הברד ולא מיראת ה׳; הוא צופה שברגע שהמכה תיפסק פרעה יחזור בו.
6. רשב"ם: "עד עתה לא נתכוון לחטוא במזיד", אבל אחרי ההודאה פרעה יודע את האמת ובכל זאת חוטא. אור החיים: "לֹא עָמַד בִּתְשׁוּבָתוֹ" אפילו זמן קצר.
7. א. פרעה מודה בחטא, מכיר בצדק ה׳ ומבקש שהברד ייפסק; הדברים נאמרים בזמן המכה, מתוך פחד. ב. ראיות: "יָדַעְתִּי – כִּי טֶרֶם תִּירָאוּן" (משה אינו מאמין), "וַיֹּסֶף לַחֲטֹא; וַיַּכְבֵּד לִבּוֹ" (פרעה חוזר בו מיד). רשב"ם: מעשיו חטאו במזיד; אור החיים: לא עמד בתשובתו אפילו רגע. חסר בהודאה: שינוי מעשה וקבלה לעתיד. ההודאה נבעה מפחד ולא מהכרה. ניקוד מוצע: סעיף א 6; סעיף ב 14 (שני פסוקים × 4, פרשן 3, מה חסר 3).

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, רשב"ם ואור החיים מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה׳ מובא בכתיב ה׳. ממלכתי: סיפור המכות ויציאת מצרים (שמות ז-יג) נלמד בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.